

Praktikertjänst remissvar på "Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens – utifrån hälso- och sjukvårdens och tandvårdens behov" (SOU 2025:63)

Praktikertjänst AB är Sveriges största privata vårdgivare inom tandvård och hälso- och sjukvård. Bolaget har funnits i över 60 år och koncernens över 730 mottagningar ägs och drivs av de som utför vården och leder arbetet i vardagen – praktikerna själva. Årligen behandlar Praktikertjänst över en miljon patienter inom våra tandvårds- och hälso- och sjukvårdsverksamheter. Totalt har Praktikertjänst närmare 7 300 medarbetare från Ystad i söder till Karesuando i norr.

Praktikertjänst har beretts tillfälle att lämna remissvar på SOU 2025:63.

Sammanfattning

Praktikertjänst välkomnar utredningens ambition att stärka patientsäkerheten genom att säkerställa rätt kompetens i hälso- och sjukvården och tandvården. Vi delar bedömningen att det krävs tydligare strukturer för vidareutbildning och fortbildning, samt en ökad samverkan mellan vårdgivare och mellan vårdgivare och myndigheter för att tillgodose behovet av bred och relevant kompetensutveckling.

Utredningen lyfter viktiga frågor kring läkares och övriga vårdprofessioners utbildningsvägar, fortbildning och kvalitetssäkring. Vi instämmer i flera av slutsatserna men ser behov av vissa förtydliganden och tillägg. Framför allt vill Praktikertjänst understryka vikten av:

- **Likvärdiga förutsättningar för utbildning inom både offentlig och privat vård**, inklusive ekonomisk kompensation för ST-placeringar och VFU-placeringar hos privata vårdgivare.
- **En tydligare nationell styrning av fortbildningsansvaret** för vårdgivare och chefer, men utan att frånta verksamheterna det lokala ansvaret.
- **Ett ökat fokus på tandvårdens kompetensförsörjning**, där utredningen enligt vår bedömning inte tar ett tillräckligt helhetsgrepp.
- **Införande av ett obligatoriskt bastjänstgöringsår för nyutexaminerade tandläkare** som en kvalitetssäkrande övergång till yrkeslivet.

Övergripande kommentarer

Praktikertjänst anser att betänkandet på ett förtjänstfullt sätt belyser sambandet mellan kompetens, kvalitet och patientsäkerhet. Det är positivt att utredningen betonar vikten av fortbildning och uppföljning, och att vårdgivarens ansvar föreslås förtydligas i patientsäkerhetslagen.

Samtidigt anser vi att utredningen i viss mån fokuserar oproportionerligt mycket på offentliga vårdgivares perspektiv. Den privata vårdens roll i kompetensförsörjningen – särskilt inom vårdvalssystemen – beskrivs endast översiktligt. Praktikertjänst vill därför framhålla behovet

av att förslagen utformas så att **alla vårdgivare omfattas av samma ansvar, men också ges samma möjligheter och incitament.**

Yrkesreglering

Praktikertjänst tillstyrker utredningens förslag om att inte införa skyddad yrkestitel för tandsköterskor. Precis som utredningen konstaterar så har tandsköterskan inte ett eget vårdansvar. Jämför man med exempelvis undersköterskor, där många arbetar självständigt, så arbetar tandsköterskor i team med tandläkare vilket även är den som har ansvaret för patientens behandling.

Praktikertjänst vill samtidigt framhålla vikten av att staten vid framtida överväganden av yrkesreglering beaktar **konsekvenserna för såväl offentliga som privata vårdgivare**, där särskilda utbildningskrav kan påverka rekryteringsmöjligheter i en redan ansträngd situation.

Läkares specialiseringstjänstgöring (ST)

Praktikertjänst delar utredningens bedömning att ST-läkare bör ha tillgång till ett brett patientunderlag genom tjänstgöring vid flera typer av verksamheter. Samverkan mellan sjukhus och privata aktörer bör därför uppmuntras och underlättas. Idag hindras detta ofta av organisatoriska och ekonomiska skäl där det många gånger är de regiondrivna verksamheterna som är ovilliga att låta "sina" ST-läkare randa sig i privata verksamheter, vilket leder till snedfördelning av utbildningsmöjligheter. För att motverka detta bör:

- Regionerna fullt ut **kompensera privata vårdgivare** för ST-placeringar.
- Nationella riktlinjer tas fram för att tydliggöra att samverkan ska ske **i båda riktningar** – inte enbart genom att privata aktörer tar emot randande ST-läkare från regiondrivna verksamheter.

Slutligen så delar Praktikertjänst utredningens bedömning att ett **obligatoriskt kunskapsprov under ST** inte bör införas generellt, men anser att erfarenheterna från Svensk förening i allmänmedicins "mitt i ST"-test visar att frivilliga och standardiserade kunskapstester kan bidra till kvalitetssäkring.

Tandvårdens kompetensförsörjning

Praktikertjänst konstaterar att **tandvårdens frågor inte behandlas med samma djup eller helhetsperspektiv som hälso- och sjukvårdens**. Tandvårdens kompetensförsörjning är av samma vikt för patientsäkerheten som i hälso- och sjukvården och utredningen borde därför ha gett den samma utrymme.

Praktikertjänst tillstyrker utredningens bedömning att **tandsköterskor inte ska få skyddad yrkestitel**, se vidare under "Yrkesreglering".

Däremot anser vi att utredningen missar behovet av en strukturerad introduktion för nyexaminerade tandläkare. Praktikertjänst föreslår att ett **kliniskt bastjänstgöringsår** införs för tandläkare. Ett sådant år skulle bidra till:

- en tryggare övergång från utbildning till självständigt yrkesutövande.
- bättre kvalitet och patientsäkerhet tidigt i yrket.
- stärkt handledningskultur inom tandvården.
- en möjlig väg att ge en mer jämlik fördelning av tandvårdsresurser över hela landet.

Vidare menar Praktikertjänst att bastjänstgöringsår bör kompletteras med att regionerna inrättar ett system med certifierade handledare inom både privat och offentlig tandvård för att stötta nyexaminerade tandläkare. För att ytterligare underlätta rekryteringen kan bastjänstgöring kompletteras med ett statligt bidrag, där ersättningen är högre i glesbygd eller i socioekonomiskt svaga områden där det är särskilt svårt att rekrytera.

Fortbildning och vårdgivarens ansvar

Praktikertjänst tillstyrker utredningens förslag om att det införs ett krav i PSL om att vårdgivaren ska dokumentera vilka möjligheter som getts för fortbildning och dess resultat, i den patientsäkerhetsberättelse som vårdgivaren ska upprätta senast den 1 mars varje år.

Praktikertjänst anser vidare att förslagen bör kompletteras med:

- **tydliga riktlinjer för uppföljning och redovisning** av fortbildningsinsatser,
- **nationellt kunskapsstöd** som stödjer mindre vårdgivare i att planera kompetensutveckling, och
- **möjlighet till gemensamma utvecklingsinsatser mellan region och privata vårdgivare.**

Summering

Utredningen presenterar en välgrundad analys av hälso- och sjukvårdens behov av rätt kompetens, men vi vill betona att **patientsäkerhet är ett gemensamt ansvar mellan stat, regioner och alla vårdgivare – offentliga såväl som privata.**

För att förslagen ska få reell effekt krävs:

- likvärdig tillgång till utbildningsmöjligheter oavsett driftsform,
- ekonomiska incitament som stödjer samverkan, och
- en helhetssyn som inkluderar både hälso- och sjukvård samt tandvård.

Praktikertjänst ställer sig i huvudsak positivt till utredningens inriktning och ser fram emot fortsatt dialog om hur kompetensförsörjningen inom vården och tandvården kan stärkas på ett långsiktigt och hållbart sätt.

Carina Olson
VD
Praktikertjänst

Richard Seiberlich
Chefläkare
Praktikertjänst

Anders Jonsson
Cheftandläkare
Praktikertjänst